

КАРЕН СИМОНЯН ДЕЖУРСТВО

Превод от арменски: Александра Каназирска, 1977

chitanka.info

Дворът беше голям, а в него имаше няколко дървета, храсти, малко пясък и мъничък басейн. Имаше и сграда с плосък покрив, в която живееха хората, дошли от Земята. Именно те (преди много десетилетия) бяха създали този двор — късче от земното кълбо на тази отдалечена, най-отдалечена планета.

От разказите на възрастните момченцето знаеше, че отначало хората са идвали тук сами, после със семействата си или с приятели. Когато изминели пет години, се връщали отново на Земята.

Малкият прекарваше на двора целия ден — играеше си все тези игри, които беше научил още на Земята: строеше от мокрия пясък египетски пирамиди, градове с широки улици и ракетодроми, пускаше в басейна флотилията си от книжни корабчета. А напоследък все по-често сядаше под едно от дърветата и мълчаливо се вглеждаше в небосвода. Вечер, когато сумракът се сгъстяваше, в неподвижната му фигурка се долавяше особено напрежение: хлапето играеше на дежурен. Това беше нова игра, момченцето си я измисли само и макар че понякога му ставаше ужасно скучно, не изоставаше дежурството си, докато майката не го повикаше:

— Късно е вече, детето ми!

* * *

— Измий се — рече майката. — Татко ти ей сега ще си дойде.

По безкрайното черно пространство примигваха хиляди искрящи точки-звезди. И Слънцето беше сред тях. Дълго време малкият не можеше да се примири с мисълта, че Слънцето, огромното и ослепително ярко Слънце, изглеждаше от тази планета като малка светеща точка. После свикна. Но все пак всяка вечер упорито се стараяше да определи коя от всичките точки е Слънцето.

— Колко остава до завръщането ни? — питаше то всяка вечер.

— Малко — отвърщаше всяка вечер майката.

„Малко“ означаваше отначало години, после месеци, дни. И всяка вечер това „малко“ едва-едва намаляваше. Само че бащата не се радваше — обратно, ставаше все по-загрижен, по-тъжен, по-мълчалив. Момченцето отдавна не го бе видяло да се усмихне.

— А ще се върне ли татко днес весел? — запита то.

— Не зная. Може би тъжен, а може и весел.

— Той и преди биваше понякога тъжен — спомняше си малчуганът, — но когато си идваше от работа, се усмихваше и ме целуваше.

— Но той и сега ще те целуне.

— Но няма да се усмихне — възрази момченцето.

— Защото с всеки ден приближава времето за нова смяна и за нашето заминаване.

— А нима това не е радостно?

— Да, но той е тъжен... — въздъхна майката и беше трудно да се разбере дали продължава разговора, или се опитва да намери отговор на собствените си мисли и съмнения.

Но детето беше упорито и се стремеше да се добере непременно до истината, затова отново питаше:

— А защо?

— И аз сама не зная. Само съм чувала, че всички, които са дежурили тук, се връщат на Земята тъжни. И гледали другите виновно, сякаш им искали прошка.

— А защо днес татко закъснява?

— Не зная, дете. Той винаги си идва навреме.

Ето вече четири години бащата дежуреше на тази далечна планета. Той прекарваше дните в малкото помещение, разположено в задното дворче: седеше зад пулта за управление и внимателно следеше дали няма да се отзове антената, монтирана на десетки километра оттук, на сигналите на други светове.

Десетилетия бяха изминали от времето, когато хората започнаха това дежурство. Но мълчанието на Вселената все още не беше нарушено. И нито веднъж тук не бе долетял сигнал от друг свят.

А хората продължаваха да дежурят и всеки пет години се завръщаха на Земята, излъгани в своите надежди. Но новите дежурни започваха петгодишната вахта със същата непоклонима вяра в успеха си.

— Тук ще прекараме и следващата смяна — повтаряше все по-често бащата.

— О, не! — възразяваше майката. — А нали и не е разрешено две дежурства.

— Ако трябва, ще прекараме тук и петнадесет, и двадесет години! — упорствуваше бащата и сърдито крачеше из стаята.

В такива минути майката замълчаваше, а в погледа ѝ, спрян върху мъжа, се четеше болка и мъка.

... Отвън се чуха стъпки. Майка и син се спогледаха и бързо седнаха на масата. Третият стол беше свободен. След няколко мига на него щеше да седне татко. Те ще вечерят мълчаливо, после ще поговорят половин час за най-тъжните в света неща и ще си отидат в спалните.

... На вратата застана бащата — висок, широкоплещест, светлокос.

— Татко! — изкрещя малкият, защото не можа да се сдържи: баща му се усмихваше и тази усмивка се стори на детето толкова странна, колкото странно му изглеждаше в началото Слънцето, превърнало се тук в мъничка звездичка, Слънцето, което не грееше и не светеше.

— Добър вечер! — приветствува ги бащата. — Не ви ли доскуча вече тук?

Отговорът беше недоумяващо мълчание и бащата се разсмя.

— Нищо, нищо, вече остана съвсем мъничко! Скоро ще се завърнем на Земята и веднага ще отидем на море. Ще се търкаляме по пясъка и ще почернеем под истинското слънце. Но защо мълчите?

Той седна на свободния стол и започнаха да вечерят. Бащата бе необичайно приказлив, шегуваше се, говореше за Земята, за стръмните скали на брега на морето и пещерата, в която, според легендата, живял някога отшелник.

— Какво всъщност се е случило? — запита след вечеря майката.

— Нищо неочаквано — отвърна мъжът ѝ. — Днес засякох сигнали. Разбираш ли, обикновени сигнали. Значи дежурството ми не е било напразно. Скоро ще се завърнем на Земята. Ние изпълнихме нашия дълг. И на тези, които ще ни сменят тук, ще им бъде по-леко. Но ние... Не, ненапразно прекарахме тези години. А ако не бях уловил сигналите, те щяха да са напразно пропилени...

Останаха до късно. Бащата говореше, че земляните сигурно ще успеят да установят контакт с тези, които са изпратили сигналите през Вселената, и тъгуваше, че дотогава ще е твърде стар, за да участва в експедицията към дългоочакваната планета.

— Нищо — успокой го синът му, — аз ще бъда вече голям и сам ще полетя. А ти няма да тъжиш за мен, нали, татко?

— Най-важното е никога да не трябва да тъжа заради тебе — отвърна баща му, — това е най-важното. И помни, сине: този, който е сторил нещо добро за хората, обикновено не познава тъгата. И Слънцето се приближава към него, става все по-голямо и по-голямо, става огромно, ослепително ярко — най-прекрасното светило на света. Искаш ли да погледаме Слънцето?

Баща и син отидоха до прозореца. От тази страна на прозрачния купол по черния небосвод се преливаха във всички цветове на дъгата хиляди искрящи точки. И една от тях беше Слънцето.

— Виждаш ли колко голямо и ярко е то? — шепнешком запитва бащата.

— Виждам... Никога досега не съм виждал такова голямо и ярко Слънце... — отвърна синът, без да откъсне поглед от малката светла точка.

Публикувано във вестник „Орбита“, брой 10/1977 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.